

Dreptul Uniunii Europene

Septembrie-Noiembrie 2012

Jurisprudență

1

Septembrie-Noiembrie
2012

Jurisprudență

Dreptul Uniunii Europene

I. În data de 6 septembrie 2012, Curtea de Justiție a Uniunii Europene („**Curtea**” sau „**CJUE**”) s-a pronunțat în cauzele conexe C-422/11 P și C-423/11 P și a stabilit că reprezentarea părților, altele decât statele membre și instituțiile Uniunii Europene, în fața instanțelor UE trebuie asigurată doar de avocați care să acționeze în deplină independență, în absența unui raport de muncă față de clientul pe care îl reprezintă, existența raportului de muncă între consilierul juridic și partea pe care o reprezintă nefiind compatibil cu reprezentarea părților în fața instanțelor UE.

Art. 19 din Statutul Curții reglementează dreptul statelor membre și a instituțiilor UE de a fi reprezentate în fața CJUE de un agent numit, care poate fi asistat de un consilier sau de un avocat, precum și dreptul celorlalte părți de a fi reprezentate sau asistate în fața CJUE numai de un avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru, sau a unui alt stat parte la Acordul privind Spațiul Economic European. Dreptul polonez recunoaște pe lângă profesia de avocat și pe cea de consilier juridic, aceștia din urmă putând solicita înscrierea în barou pentru a fi în acest mod abilitați să își reprezinte clienții sau angajatorii în fața instanțelor poloneze.

În speță, Tribunalul Uniunii Europene a emis o ordonanță prin care a respins ca inadmisibilă acțiunea în anularea unei decizii a Comisiei Europene formulată de președintele oficiului pentru Comunicații Electronice din Polonia („**Reclamantul**”), întrucât consilierii juridici care au semnat cererea introductivă erau angajați de o entitate legată de Reclamant, un astfel de raport de muncă fiind considerat ca incompatibil cu reprezentarea Reclamantului în fața Tribunalului, în sensul art. 19 din Statutul Curții.

În recursul formulat împotriva ordonanței de respingere s-a susținut în esență că aceasta a fost adoptată ca urmare a interpretării greșite a prevederilor Statutului Curții, cu nerespectarea particularităților și a independenței profesiei de consilier juridic în Polonia, cu încălcarea principiului atribuirii competențelor și a principiului subsidiarității.

În privința interpretării prevederilor art. 19 din Statutul Curții, aceasta a considerat întemeiate statuările formulate de Tribunal cu ocazia respingerii acțiunii în anulare. Astfel, concepția privind rolul avocatului în ordinea juridică a UE, care emană din tradițiile juridice comune ale statelor membre și pe care se întemeiază

art. 19 din Statutul Curții, este cea a unui colaborator al justiției, menit să asigure asistența legală necesară clientului său, în deplină independență și în interesul superior al acestuia. Obligațiile de etică profesională prevăzute de normele care reglementează profesia de consilier juridic nu sunt, prin ele însăși, de natură să demonstreze că se îndeplinește cerința de independență, întrucât noțiunea de independență a avocatului este definită nu numai în mod pozitiv, ci și în mod negativ, prin absența unui raport de muncă între el și clientul său.

În ceea ce privește nerespectarea particularităților și a independenței profesiei de consilier juridic în Polonia, Curtea a precizat în primul rând că art. 19 din Statutul Curții guvernează reprezentarea părților în fața instanțelor UE, iar nu în fața instanțelor naționale. În continuare, condiția din Statutul Curții potrivit căreia numai un avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru poate reprezenta o parte în fața CJUE, nu poate fi interpretată ca fiind una suficientă, în sensul că orice avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru, ar fi în mod automat acceptat să practice în fața instanțelor UE. Tribunalul în mod întemeiat a statuat că dispozițiile care privesc reprezentarea părților neprivilegiate în fața instanțelor UE trebuie interpretate, în măsura posibilului, în mod autonom, fără a face referire la dreptul național.

În legătură cu încălcarea principiului atribuirii competențelor și a principiului subsidiarității, Curtea a precizat faptul că recursul vizează reprezentarea părților în fața instanțelor UE și nu privește organizarea exercitării profesiei de avocat pe teritoriul unui stat membru. Interpretarea noțiunii de avocat în contextul art. 19 din Statutul Curții nu are nicio incidență asupra reprezentării părților în fața instanțelor unui stat membru motiv pentru care nu poate încălca nici principiul atribuirii competențelor și nici principiul subsidiarității.

II. În data de 8 noiembrie 2012, Curtea s-a pronunțat în cauzele conexe C-229/11 și C-230/11 și a stabilit că dreptul Uniunii Europene nu se opune unor dispoziții sau practici naționale, precum un plan social încheiat între o întreprindere și comitetul său de întreprindere, care prevăd o reducere a dreptului unui lucrător la concediu anual plătit, proporțional cu reducerea timpului de lucru (regula pro rata temporis).

Dreptul Uniunii, în speță Carta drepturilor fundamentale și Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru, garantează oricărui lucrător un concediu anual plătit de cel puțin patru săptămâni.

Kaiser GmbH, întreprindere subcontractantă din industria automobilelor

(„Angajatorul”), urmare a unor dificultăți economice, a concediat pe domnii Heimann și Toltschin („Reclamanții”) cu efect de la sfârșitul lunii iunie și, respectiv, de la sfârșitul lunii august a anului 2009. Cu toate acestea, printr-un plan social încheiat între Angajator și comitetul său de întreprindere, contractele Reclamanților au fost prelungite în mod formal cu un an. În perioada respectivă, obligațiile reciproce ale Reclamanților și Angajatorului în materie de prestații, au fost suspendate. Aceasta însemna că Reclamanții nu erau obligați să lucreze - „reducerea timpului de lucru la zero”, iar Angajatorul nu trebuia să le plătească salariu. Prelungirea în discuție era în interesul lucrătorilor întrucât avea ca obiectiv să permită acestora să primească, pe perioada „reducerii timpului de lucru la zero”, o alocație care înlocuia salariul aferent, din partea Agenției Federale pentru Ocuparea Forței de Muncă, prin intermediul Angajatorului.

După încetarea raporturilor de muncă (iunie, respectiv august 2010), Reclamanții au solicitat Angajatorului indemnizația pentru zilele de concediu anual plătit și neefectuat în cursul anilor 2009, respectiv 2010. Poziția Angajatorului față de litigiul inițiat de Reclamanți a fost că în această perioadă de „reducere a timpului de lucru la zero”, Reclamanții nu puteau dobândi drepturi la concediu anual plătit.

În consecință, Curtea a trebuit să stabilească dacă dispozițiile sau practicile naționale, precum un plan social încheiat între o întreprindere și comitetul său de întreprindere, în temeiul cărora dreptul la concediu anual plătit al unui lucrător cărui îi este redus timpul de lucru, este calculat potrivit regulii *pro rata temporis*, sunt sau nu conforme cu dreptul UE.

CJUE a precizat în primul rând că situația lucrătorului al cărui timp de lucru a fost redus este fundamental diferită de cea a lucrătorului care s-a aflat în incapacitate de muncă din cauza unei boli, în acest din urmă caz diminuarea dreptului la concediu anual minim plătit fiind exclusă. Aceasta întrucât lucrătorul al cărui timp de lucru a fost redus nu este supus constrângerilor fizice sau psihice generate de o boală, în perioada de reducere a timpului de lucru acestuia fiindu-i permis să se odihnească sau să se dedice unor activități de recreere.

Potrivit Curții, situația lucrătorilor al cărui timp de lucru a fost redus este mai degrabă comparabilă cu cea a lucrătorilor cu fracțiune de normă. În legătură cu aceștia din urmă, Curtea a stabilit în jurisprudența sa că pentru o perioadă de muncă pe fracțiune de normă, dreptul la concediu anual plătit poate fi diminuat proporțional cu reducerea timpului de lucru (Hotărârea CJUE din 22 aprilie 2010, pronunțată în cauza Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols

C-486/08).

În fine, Curtea a reținut că în cazul în care angajatorul ar fi obligat să suporte concediile anuale plătite pentru perioada de reducere a timpului de lucru, acest lucru ar risca să genereze o reticență din partea angajatorului la încheierea unui plan social potrivit căruia contractul de muncă este prelungit din rațiuni pur sociale și, în consecință, în interesul lucrătorului.

III. În data de 22 noiembrie 2012 Curtea s-a pronunțat în cauza C-410/11 și a stabilit că dreptul la compensație și limita răspunderii operatorului de transport aerian în cazul pierderii bagajelor, astfel cum sunt aceste aspecte reglementate de Convenția de la Montréal (Convenția pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional, încheiată la Montréal la 28 mai 1999, semnată de Comunitatea Europeană la 9 decembrie 1999 și aprobată în numele acesteia prin Decizia nr. 2001/539/CE a Consiliului din 5 aprilie 2001), sunt de asemenea aplicabile pasagerului care solicită această compensație pentru pierderea unui bagaj înregistrat pe numele altui pasager.

Potrivit Convenției de la Montreal, operatorul de transport aerian este răspunzător, printre altele, pentru dauna survenită în cazul pierderii bagajului, răspunderea acestuia fiind limitată la suma de 1.000 de drepturi speciale de tragere („DST”) pentru fiecare pasager (începând cu 30 decembrie 2009, acest plafon a fost ridicat la 1.131 DST).

În litigiul care a constituit premisa sesizării CJUE pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, domnul Espada Sánchez, doamna Oviedo Gonzales și cei doi copii minori ai acestora („Reclamantții”) au solicitat companiei aeriene Iberia Líneas Aéreas de España S.A. („Iberia”) repararea prejudiciului rezultat din pierderea bagajelor înregistrate cu ocazia unui transport aerian efectuat de această companie. Reclamantții au solicitat din partea Iberia daune interese în cuantum de 4.400 de euro, care corespund cu 4.000 DST însemnând 1.000 DST pentru fiecare pasager, bagajele acestei familii de patru persoane fiind totuși repartizate în două valize.

În considerarea celor de mai sus, CJUE a trebuit în esență să stabilească dacă operatorul de transport aerian, în cazul pierderii bagajelor, trebuie să despăgubească nu doar pasagerul care a înregistrat bagajul, sau, ci și pasagerul care solicită compensație pentru pierderea obiectelor sale care se găseau într-un bagaj înregistrat pe numele altui pasager.

Răspunsul Curții a fost afirmativ. Totodată, în scopul obținerii despăgubirii

respectiv, sub controlul instanței naționale, pasagerii în cauză vor trebui să facă dovada faptului că bagajul înregistrat pe numele unui alt pasager care a luat același zbor conținea efectiv obiectele care le aparțin. În această privință, Curtea a apreciat că instanța națională poate să țină cont de faptul că acești pasageri sunt membrii aceleiași familii, și-au cumpărat biletele împreună ori s-au înregistrat în același moment.

În fine, Curtea a precizat că reglementarea obligației operatorilor de transport aerian de a elibera pasagerilor o etichetă de identificare pentru fiecare articol de bagaj înregistrat, nu permite să se deducă faptul că dreptul la compensație în cazul pierderii bagajelor s-ar aplica doar pasagerului care a înregistrat unul sau mai multe bagaje.

Autor

cornelia.tabirta@tuca.ro

Detalii contact:

Piața Victoriei
Șoseaua Nicolae Titulescu nr. 4-8
America House, aripa de vest, et. 8
Sector 1
București 011141
România

 (40-21) 204 88 90

 (40-21) 204 88 99

 office@tuca.ro

 www.tuca.ro

Disclaimer

Acest material informativ are numai un caracter orientativ. Scopul său nu este de a oferi consultanță juridică cu caracter definitiv, care se va solicita conform fiecărei probleme legale în parte.

Pentru detalii și clarificări privind oricare dintre subiectele tratate în Buletinul Legislativ, persoanele de contact sunt:

Florentin Țuca, Avocat asociat coordonator (florentin.tuca@tuca.ro)

Cornel Popa, Avocat asociat (cornel.popa@tuca.ro)

Cristian Radu, Avocat colaborator coordonator (cristian.radu@tuca.ro)

Filename: Buletin-Drept-European-Tuca Zbarcea & Asociatii-
septembrie-noiembrie-2012.doc
Directory: W:\Buletin legislativ\2012\11-noiembrie\Finale septembrie-
noiembrie 2012\Romana
Template: C:\Documents and Settings\scan\Application
Data\Microsoft\Templates\Normal.dotm
Title:
Subject:
Author: b
Keywords:
Comments:
Creation Date: 9/10/2012 9:15:00 AM
Change Number: 10
Last Saved On: 1/11/2013 3:46:00 PM
Last Saved By: Alina PINTICA
Total Editing Time: 46 Minutes
Last Printed On: 1/11/2013 4:42:00 PM
As of Last Complete Printing
Number of Pages: 7
Number of Words: 1,750 (approx.)
Number of Characters: 9,977 (approx.)